
Przedmowa

Trzeci numer czasopisma „Nauki o Wychowaniu. Studia Interdyscyplinarne” (NOWIS) podejmuje problematykę związków między różnymi kulturami działania w polach aktywności realizowanymi przez przedstawicieli profesji społecznych a problematyką kształcenia/kształtowania.

Został on przygotowany we współpracy Katedry Pedagogiki Społecznej Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego z Katedrą UNESCO Kształcenia i Praktyk Profesjonalnych w Conservatoire National des Arts et Métiers w Paryżu, a przede wszystkim z jej twórcą i założycielem profesorem Jean-Marie Barbierem. Trzeci numer NOWIS, wpisując się w zakres prac badawczych obu katedr, stanowi przestrzeń, w której spotykają się kultury działania w różnych polach aktywności i różne, odpowiadające im koncepcje oraz projekty kształcenia.

Otwartość kulturowa tego numeru wyraża się także w jego wielojęzyczności. Artykuły zostały opublikowane w czterech językach: angielskim, francuskim, niemieckim i polskim. Dodatkowym elementem, którego nie ma w innych numerach NOWIS, jest wzbogacenie tego zeszytu zestawem streszczeń tekstów, które publikowane są w językach mniej znanych społeczności międzynarodowej badaczy i profesjonalistów działających w omawianych polach praktyki i realizowanego w nich kształcenia, kształtowania podmiotów działających. Zadbanie o warunki komunikacji pomimo dzielących różnic kulturowych, językowych wpisuje się także w misję tego czasopisma, którą wyraża tworzenie przestrzeni wymiany poglądów na temat różnych problemów nauk o wychowaniu.

Treść tego numeru obejmuje więc studia i rozprawy na temat:

– konceptu kultur działania i propozycji narzędzi ich analizy w takich obszarach, jak edukacja/kształcenie, praca socjalna, terapia, zarządzanie czy aktywność naukowa. Koncept kultury działania może być zdefiniowany jako podzielany i ewoluujący sposób organizacji procesu konstruowania sensu wokół aktywności podmiotów, w które są one zaangażowane. W koncepcji tej analizie poddaje się ramy myślenia podmiotów i werbalizację podejmowanego działania. Zagadnienia te omawia w swym wprowadzającym studium Jean-Marie Barbier;

– podejścia społeczno-pedagogicznego do analizy aktywności w polu praktyki, które pełniąc funkcję pewnej metateorii dla tejże analizy, mogłoby stanowić orientację działania, które odpowiadałoby na złożoność pola praktyki i niezbędność współdziałania. W tekście zaproponowano narzędzie charakteryzujące wymiar społeczny działania w polu praktyki, na przykładzie obszaru pracy socjalnej. Omówienie tych kwestii znajdujemy w artykule Ewy Marynowicz-Hetki;

Obszernie omawiana jest w numerze problematyka odnosząca się do kultur działania w polu kształcenia, które podlegają zmianom i modyfikacjom. Między innymi podejmowane są zagadnienia:

– kształcenia dorosłych, gdzie także widoczne są nowe wyzwania wymagające rekonfiguracji nadawanych zwyczajowo znaczeń tej aktywności. Sprzyjać temu mogą narzędzia konceptualne, które w swym tekście proponuje Jean-Pierre Boutinet;

– kultury edukacyjnej miasta ujmowanej jako jeden z wymiarów kultury miasta, obejmującej jego obyczajowość czy rytualizacje poddawane transformacjom w rezultacie wzajemnych oddziaływań mieszkańców miasta i jego środowiska. Maria Mendel w tekście: *Kultura edukacyjna miasta: czego uczy globalny urbanizm* przedstawia propozycję analizy kultury edukacyjnej miasta, odnosząc się do koncepcji neoliberalnie zarządzanego miasta globalnego, rozumianego w sensie Foucaultowskim jako urządzenie (*dispositif*);

– kultury animacji postrzeganej jako swoista humanistyczna pedagogia, w szerokim rozumieniu. Punktem wyjścia dla tej analizy autor tekstu Dariusz Kubinowski czyni cechy konstytutywne animacji kultury odnoszące się do rozumienia animacji jako ożywiania, aktywizowania, zmieniania i traktowania indywidualnej kultury jednostek i wspólnot jako zasadniczego przedmiotu jej oddziaływań. Analiza cech konstytutywnych animacji prowadzi autora do określenia specyfiki edukacyjnej tej aktywności;

– kultur edukacyjnych obecnych w tworzeniu społeczeństwa opartego na przedsiębiorczości. Omawia to zagadnienie Marija Zarezankova-Potevska, dzieląc się swymi wieloletnimi doświadczeniami wdrażania tej idei w społeczeństwie macedońskim;

– kultur kształcenia w środowisku wiejskim podlegającym procesom transformacji. O zagadnieniach tych piszą w eseju stanowiącym świadectwo własnych doświadczeń w kształceniu społeczności wiejskiej Pedro Puig-Calvó, Jean-Louis Ichard;

– kultur kształcenia w zakresie nauk o wychowaniu, które uległy gwałtownym przekształceniom w związku z wprowadzeniem do uniwersytetów europejskiej reformy szkolnictwa wyższego, koncentrującej się na tzw. procesie bolońskim, w efekcie którego dokonano w uniwersytetach głębokich zmian strukturalnych. Zagadnienie to, na przykładzie realiów niemieckich, analizują: Cathleen Grunert, Katja Ludwig. Autorki stawiają pytanie o konsekwencje wprowadzenia systemu studiów dwustopniowych dla instytucjonalnej organizacji kształcenia na kie-

runkach zogniskowanych na nauce o wychowaniu, a tym samym dla jej pozycji w niemieckim systemie szkolnictwa wyższego;

– kultur komunikacji społecznej na przykładzie wymogu posługiwania się językiem angielskim w interakcjach międzynarodowych, co wprawdzie sprzyja dostępności do podejmowania studiów w innych krajach, ale poprzez swoją powszechność może utrudniać pogłębione rozumienie i sprzyjać powierzchowności analiz. O dylemacie tym pisze Wilfried Hartmann w swym eseju z doświadczeń wieloletniego funkcjonariusza europejskich instytucji kształcenia i wymiany międzynarodowej;

– kultur pracy socjalnej/społecznej, które omawiane są w dwu tekstach odnoszących się do kontekstu niemieckiego i amerykańskiego. Rita Braches-Chyrek, Heinz Sünker w analizie obejmującej ostatnie 35 lat rekonstruują historyczne i systemowe warunki rozwoju pedagogiki społecznej/pracy socjalnej na ziemiach niemieckich oraz transformacje społecznej funkcji pracy społecznej/pedagogiki społecznej wynikające z kontekstu społecznego i zadań, jakie winna realizować we współczesnym społeczeństwie niemieckim;

– kultury pracy socjalnej na przykładzie pracy z rodziną. Autor artykułu Robert Constable, odnosząc się do multidyscyplinarnych koncepcji i własnej praktyki, proponuje systemowy model pracy socjalnej z rodziną, którego najważniejszymi cechami konstytutywnymi są dynamika, relacyjność i transformacyjność kultur poszczególnych członków rodziny. Wymaga to, aby pojmować interakcje zachodzące w rodzinach w sposób transkulturowy.

Na zakończenie numeru Czytelnicy znajdą jeszcze opisy najważniejszych aktywności międzynarodowych, jakie miały miejsce w ostatnim czasie na Wydziale Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego. Izabela Kamińska-Jatczak i Elżbieta Skoczylas-Namielska przybliżają wydarzenia związane z 70-leciem Katedry Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego oraz dyskusją panelową wokół problematyki zawartej w książce Jean-Marie Barbiera *Leksykon analizy aktywności. Konceptualizacje zwyczajowych pojęć*, której polski przekład został opublikowany przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. Zaś członkowie komitetu organizacyjnego Mariusz Granosik, Anita Gulczyńska i Małgorzata Kostrzyńska omawiają przebieg międzynarodowej konferencji organizowanej przez Katedrę Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego oraz stowarzyszenie ERIS pt. *Participatory Social Work: Approaches, Barriers, Critique*.

Wyrażając nadzieję, że problematyka podjęta w tym numerze NOWIS spotka się z zainteresowaniem i będzie wzbogacać myślenie o działaniu – zapraszamy do jego lektury.

Łódź–Paryż, luty 2017 r.

Redaktorzy
Tłumaczenie: Grażyna Karbowska